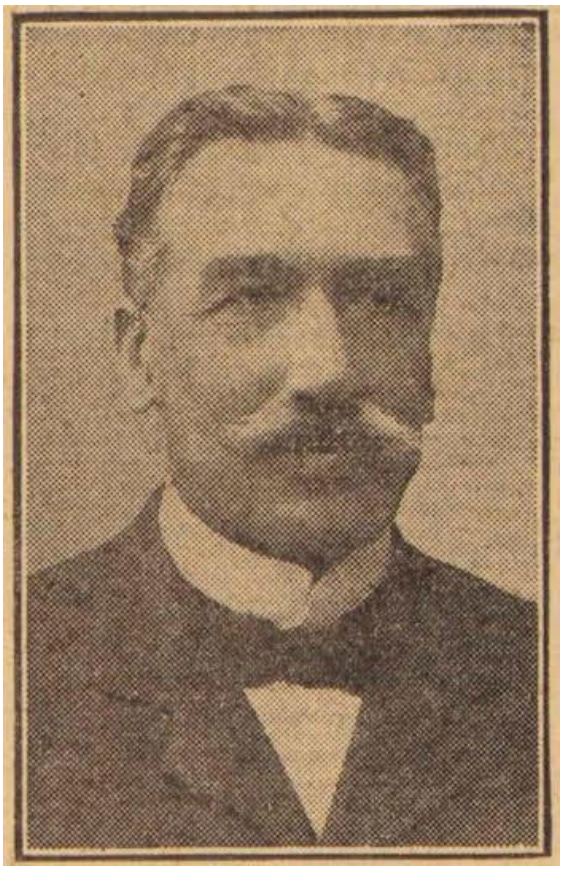
ÄSF-NYTT

VÅREN 2026

Ordföranden har ordet

Vi närmar oss julen sakta men säkert. Mycket händer inom föreningen, vi har under hösten avslutat en grundkurs i släktforskning och startat ytterligare en, nu på kvällstid. Intresset är stort, så även för våra cirklar och kurser. Vi har 9 forskarcirklar igång, projektet Oäkta barn har redovisat resultatet av första terminens arbete och Disgenkursen pågår för fullt.

Inför nästa termin kommer det att bli lite utökning med ytterligare cirklar, problemet vi har är att vi behöver fler cirkelledare! Kan du tänka dig att hålla i en cirkel, eller har förslag på lämplig person, så hör av dig till styrelsen snarast möjligt!

Våra temakvällar har glädjande nog dragit väldigt mycket publik, vi får fundera på större lokaler i fortsättningen.

Vi har fått besked från vår kassör att hon lämnar sitt uppdrag vid nästa årsmöte. Då det inte valdes någon valberedning på senaste årsmötet behöver nu styrelsen hjälp att hitta lämpliga kandidater. Lilly har lovat att hjälpa den nya kassören igång.

Ängelholmshem har fixat trappan, så nu ser det riktigt bra ut, och vi har under hösten satt upp ljuddämpande plattor i taken, städat, möblerat om och fräschat upp vår lokal med nya gardiner med mera. Stort tack till alla som hjälpt till med detta och till alla övriga funktionärer i föreningen som lägger ner ett stort jobb för att våra aktiviteter ska fungera.

Slutligen önskar jag er alla en riktigt God Jul och ett gott Nytt År!

Ängelholms släktforskare våren 2026

Har du tankar på släktforskning?? Anmäl dig till grundkurs hos oss!

Du kan också med hjälp av våra andra kurser och cirklar jobba vidare med det som påbörjats.

Svårt att tyda gammal skrift i kyrkböcker?? Vi erbjuder en cirkel i paleografi.
Få ordning på din forskning via registreringssystem?? Vi presenterar olika program ex. Disgen.

Vi erbjuder våren 2026 följande

Kurser

Grundkurs allmän släktforskning
Marina Lundahl, Marcus Wahlström
Start torsdagen den 22 januari 13.30 – 16.00 tom 12 mars.
Pris 800 kr.

Disgen grund
Gunnar Öhrn och Claes-Göran Edströmer
Start måndagen den 9 mars 13.00–15.30 tom 4 maj. Avvikelse 6 april, annandag påsk.
Pris 400 kr. kräver medlemskap i föreningen.

Disgen fortsättning
Gunnar Öhrn och Claes-Göran Edströmer
Start måndagen den 12 januari 13.00–15.30. Sista dag 2 mars.
Pris 400 kr. kräver medlemskap i föreningen.

Cirklar

Deltagaravgift för våra cirklar är 200 kr/termin, deltagande kräver medlemskap i föreningen.

Cirkel 1. Allmän släktforskning
Katarina Worre
Start onsdagen den 21 januari 10.00 – 13.00. Var tredje onsdag. 5 tillfällen. Sista dag 15 april.

Cirkel 2. Allmän släktforskning
Camilla Rubenson och Kjell Holst
(samordnad med cirkel 5)
Start onsdagen den 7 januari 18.30 – 21.30. Var tredje onsdag. 5 tillfällen. Sista dag 1 april.

Cirkel 3. Allmän släktforskning
Thomas Brorsson
Start onsdagen 4 februari 10.00 – 14.00. Var tredje onsdag. 5 tillfällen. Sista dag 28 april.

Cirkel 4, Allmän släktforskning med inriktning Disgen
Claes-Göran Edströmer, Gunnar Öhrn och Diana Danielsson
Start torsdagen 15 januari 10.00 -13.00. Var tredje torsdag. 5 tillfällen. Sista dag 9 april.

Cirkel 5. Allmän släktforskning
Camilla Rubenson och Kjell Holst
(samordnad med cirkel 2)
Start måndagen den 12 januari 18.30–21.00. Var tredje måndag. 6 tillfällen. Sista dag 27 april.

Cirkel 6, Allmän släktforskning med inriktning DNA
Lennart Holmberg.
Start fredagen 9 januari 10.00 -13.00. Var tredje fredag. 5 tillfällen. Sista dag 10 april.

Cirkel 7. Allmän släktforskning
Diana Danielsson och Claes-Göran Edströmer.
Start tisdagen 13 januari 10.00 -13.00. Var tredje tisdag. 5 tillfällen. Sista dag 7 april.

Cirkel 8. Allmän släktforskning
Claes-Göran Edströmer och Diana Danielsson.
Start torsdagen den 22 januari 10.00 -13.00.. Var tredje torsdag. 5 tillfällen. Sista dag 16 april.

Cirkel 9. Allmän släktforskning
Marina Lundahl och Marcus Wahlström
Start onsdagen den 7 januari 10.00 -13.00. Var tredje onsdag. 5 tillfällen. Sista dag 1 april.

Cirkel 10 Paleografi
Thomas Brorsson
Start tisdagen den 13 januari 14.00–16.00. Varannan vecka. 7 tillfällen.

Cirkel 11 Paleografi 2
Britt Paulsén
Start tisdagen den 20 januari 14.00–16.00. Varannan vecka. 7 tillfällen.

Projekt
Ingen deltagaravgift tas ut för deltagande i projekt, dock krävs medlemskap i föreningen.
Projekt oäkta barn. Diana Danielsson.
Start måndagen den 12 januari 10.00 – 12.00. Varannan måndag fram till 4 maj.

En egen rätt

Tore Månsson

Efter kriget fick Ängelholm den byrätt som utlovats av den svenska regeringen redan år 1675.

En skattetvist mellan sätesborgarna och gatehusmännen avgjordes av byrätten 1681. Den bestämde att de tjugo gatehusmännen skulle i stället för 11 öre per hus betala en tredjedel av stadens kontributionsskatt som var 60 daler. Det betydde att gatehusmännens andel av den årliga skatten ökade från 7 till 20 daler och skatten för de arton sätesparterna minskade från 60 till 40 daler.

1682 förändrades byrätten till kämnärsrätt. Kämnärsrätten leddes av en kämnär och fungerade både som domstol och som stadens styrelse. Kämnären var en ämbetsman som tillsattes av generalguvernören. Vid hans sida fanns fyra bisittare som var lokala representanter för borgerskapet och valdes av borgarna för ett år i sänder,

En kämnärsrätt var första instans i flertalet mål men fick inte döma i grova brottsmål, Ängelholms kämnärsrätt var i sådana mål underställd Helsingborgs rådhusrätt.

Hantverkare som ansökte om att bli borgare i Ängelholm måste få sin mästarkompetens godkänd av rådhusrätten i Helsingborg.

Kämnärer i Ängelholm

På grund av bristfälligt bevarade urkunder kan man inte få klarhet i vem som var kämnär i Ängelholm alla år från starten.

Nils Olsson Svan var bosatt i Ängelholm åtminstone från år 1690. Innan hade han varit mantalskommissarie och övervakat mantalsskrivningarna i länet. På 90-talet kallas han omväxlande kämnär och kommissarie.

Nils Olsson Svan var gift och fem av hans barn omnämns i Ängelholms kyrkböcker. Dottern Helena och sonen Albrett var äldst. Sönerna Matthis och Lars var i skolåldern 1692.

Dottern Ulrika Svan var yngst och den enda som fanns kvar i Ängelholm efter fadern död 1709. Hon gifte sig senare med fältväbeln Matthias Åhl.

Nils Olsson Svan kallas också kämnär från år 1700 och en bit in på 1700-talet.Han kan ha återfått befattningen då efterträdaren Hans Tommesson blev sjuk.

År 1709 dog Nils och han kallas då gamble cronbetienten Nils Olsson Svahn.

Hans Tommesson bodde i Ängelholm 1790 och var då gift med **Margareta Johansdotter**.

Hon dog 1691 och något år efter gifte Hans om sig med Anna Maria. Den nya hustruns efternamn var troligen Reisner,

I Hans Tommessons äktenskp med **Anna Maria** föddes fem barn. Hans Tommesson var enligt ett protokoll från Bjäre häradsrätt kämnär i Ängelholm 1694 och därefter fram till 1700. När han dog 1704 var han 78 år gammal.

Hans änka Anna Maria lämnade 1711 in en fordran på gästgivaren Önner Jönssons dödsbo. Denna fordran hade hon övertagit av sin mormor Bengta som var änka efter en biskop Stenman.

1729 dog Anna Maria och var då 62 år.

Efter dessa båda kämnärer blev rådmannen **Jacob Cronholm** från Landskrona kämnärsrättens ordförande i Ängelholm 1710.

Bulwig

Hans Tommessons och Anna Marias barn tog som vuxna efternamnet Bulwig, Troligen hade någon av deras förfäder burit detta namn. I Ängelholms kyrkas räkenskaper för år 1682 finns noterat att en Påhl Bollwig betalat likpenningar för en son. I de gamla mantalslängderna saknas namnet, Hams Tommessons äldsta dotter kallades Margareta Bulwig när hon gifte sig med Andreas Winman 1721.

Även dottern Bengta Maria hette Bulwig då hon gifte sig 1725 sergeanten Nicolaus Winberg.

Sonen Christian Bulwig blev guldsmed i Ängelholm.

Ur Tore Månssons bok *Ängelholmare i fred och krigstider 1651—1719, Ängelholm 2016, med vederbörligt tillstånd*

Dråpet i Ellenberga

Ingegerd Ericsdotter Christiansson

Landskap: Skåne
Tidpunkt: ca 3 april 1714
Brott: Dråp
Text: Avskrift ur Östra Ljungby dödbok 1714:
No 4 den 3 april begrofs Ryttaren Johan Utter som för begånget dråp på bonden Lars Turasson i Ellenberga blef halshuggen här på fälladen samma dag.
Vet ej var Ellenberga ligger, ej heller framgår var Ryttaren kom ifrån.
Källa: Östra Ljungby dödbok 1714
Meddelat av Lennart Johansson 24 okt 2005 kl 18:23

Jag hittade denna anteckning på Nättidningen Rötters avdelning ”Avrättade” (http://www.genealogi.se/) och blev förstås nyfiken, beställde hem domboken och fick veta vad som hände en ödesdiger vinterkväll.

Det började med en träta om tre öre.

Vinter 1714. Det ”stora nordiska kriget” pågick sedan år 1700. I början hade allt gått svenskarnas väg, med slaget vid Narva som framgångarnas höjdpunkt. Allting vände vid Poltava 1709. I februari 1713 försökte turkarna med våld tvinga bort Karl XII, en händelse känd som ”kalabaliken i Bender”. I maj samma år kapitulerade Magnus Stenbock med den svenska hären i Tönningen och föll i dansk fångenskap och ryssarna anföll Helsingfors som brändes i grunden. I oktober besegrade ryssarna svenskarna vid Pälkäne.

Böldpesten nådde Skåne och drabbade Lund, Malmö och Ystad.

I Ellenberga i Munka Ljungby socken, som lydde under Skillinge gods, var ryttare från majorens kompani vid Livregementets dragoner inkvarterade. Kvällen innan de skulle bryta upp, söndagen den 10 januari 1714, ungefär sängdags, befann sig ryttarna Samuel Printz och Johan Utter i Jöns Jönssons stuga i Ellenberga tillsammans med Lars Turasson som bodde på samma gård, Per Påhlsson i Pråmhuset, Jöns Jönsson själv och hans hustru Boel Andersdotter, Gudmund Svensson och hans dräng Troed Svensson samt Sven Olsson i Ellenberga. Varför de hade samlats vet vi inte.

Händelsekedjan började med att Samuel Printz krävde Per Påhlsson på tre öre silvermynt som saknades dem för en dags kost. Per Påhlsson svarade att han inte hade några pengar med sig. Lars Turasson erbjöd sig då att låna honom pengarna och lade ett öre silvermynt på bordet, men det ville Printz inte ta emot.

När de sedan lämnade stugan följde alla med utom Jöns Jönsson själv, som på sin hustrus uppmaning stannade kvar. Lars Turasson ville öppna porten för Per Påhlsson för att denne skulle kunna köra ut, men det försökte Printz förhindra. Som de stod där och drogs om porten stötte Printz till Lars Turasson så att han föll omkull. Lars Turasson anklagade Printz för att ha stött honom som en skälm, men något tillhygge hade han inte använt och någon större skada var inte skedd. Printz och Per Påhlsson hade nu hunnit lugna ner sig. De blev överens och Per Påhlsson körde sin väg hem till Pråmhuset och ut ur historien.

Nu blandade Johan Utter sig i genom att fråga vad som stod på. Lars Turasson svarade ovänligt och tog sedan upp en stav av gärdsgården. Johan Utter tog då också en stav men då kastade Lars Turasson ifrån sig sin och någon tog också ifrån Utter hans. Utter gav sig dock inte utan tog en annan stav och följde efter Lars Turasson in i hans stuga.

När de kom in i stugan tog Lars Turasson ett vedträ i handen och hotade Utter med. Han kastade dock strax träet och nöjde sig med att bruka munnen mot ryttaren. När Lars Turasson var kommen fram om bjälken och fortfarande var ovettig slog Johan Utter honom i huvudet med staven. Lars Turasson föll och blev liggande. I fallet stupade han mot en hög ljusstake som stod på golvet, så att ljuset släcktes. Samuel Printz, som följt efter dem in, tog upp en glöd och ropade till Lars Turassons knappt artonåriga dotter Tyre att komma och tända ljuset. Lars Turassons hustru Bengta Åkesdotter hjälpte Lars upp och fram till bänken. Det fanns mycket blod på golvet, från ljusstaken och fram till bänken.

På måndagmorgonen, den 11 januari, kom Hans Svensson i Ellenberga till inspektoren Regelsson på Skillinge och berättade att Lars Turassons hustru hade skickat bud att inspektoren och ladufogden skulle komma och se hur hennes man var slagen. Regelsson och ladufogden Olof Nilsson, som skulle komma att bli mördad fem år senare, begav sig till Ellenberga. De fann Lars Turasson blodig, hans ena öga var mycket svullet och kläderna mycket blodiga. Johan Utter erkände att han gett honom ett slag. Ladufogden frågade Lars Turasson om han ville förlikas med Utter men Lars Turasson ville inte svara till det. Under tiden ladufogden var där kräktes Lars Turasson upp blod och annan tunn materia. Vid tredje försöket, när ladufogden, som trodde att Lars Turasson skulle tillfriskna, rådde honom att förlikas med Utter och sade att det vore bäst för det fall att ryttaren kom tillbaka till trakten, lyfte Lars Turasson handen och tog den hand Utter

bjöd honom. När de tog i hand slog inspektoren och ladufogden sina händer därpå till vittne. Därmed var de förlikta så att de inte skulle dra något hat till varandra.

Ellenberga i november 2025. Foto: Henrik Nilsson

Regementet bröt upp klockan nio före middagen måndagen den 11 januari. Eftersom Utter och Printz var förlikta med Lars Turasson och man inte vid den tidpunkten tänkte sig att han skulle dö kunde man inte begära någon arrest på dem.

På onsdagen dog Lars Turasson. När Lars Turasson avled var inspektoren inte hemma, men de anhöriga meddelade befallningsmannen och när inspektoren hade kommit hem skickade han bud om att hämta tillbaka de båda ryttarna.

Om torsdagmorgonen var korpralen, manhaftig Olof Krutmeijer kommen till Ellenberga i ett ärende. På änkans begäran reste han då in till Lars Turasson för att syna den döde. Han såg att han hade en röd fläck på vänstra bröstet något upp mot halsen och var blå under bägge ögonen, men han såg inte om han hade något sår i huvudet. Man kan undra hur noga den manhaftige korpralen egentligen såg efter. Bönderna Sven Olsson och Gudmund Svensson i Ellenberga, som också var med, noterade nämligen att Lars Turasson hade ett hål i huvudet. Skinntröjan han hade haft på sig var blodig.

Den 16 januari synade nämndemännen Sven Andersson i Össjö och Troed Andersson i Ebbarp den döde. De betygade båda att det fanns ett blodigt hål uppe i huvudet vid vänstra tinningen, att ögonlocken var röda som blod, att han var blå kring ögonen och att han var både röd och blåslagen mitt på bröstet.

Nu blandade sig också godsägaren, friherrinnan högvälborna fru Christina Juliana Leijonskiöld på Skillinge, i saken. På häradshövdingens begäran anmodade hon herr regementsfältskären Maschou och herr kornetten Lahme att besiktiga den döda kroppen. De kom till Ellenberga den 23 januari och möttes då av befallningsmannen Everlöfs skrivare, Johan Stubb, som motsatte sig att de besiktigade kroppen ”efter fältskärarmanér”. Han förbjöd dem att undersöka kroppen utöver vad de kunde se utanpå. Den fick alltså inte skäras upp. Änkan och två män från Össjö, Christen Persson

och Christen Svensson, som båda var kusiner till den döde, motsatte sig en obduktion. Änkan förklarade att hon hellre ville lägga sig hos den döda kroppen i kistan och låta begrava sig med mannen än att han skulle bli sönderskuren. Kornetten försökte förmå Stubb att ändra sig, men denne sade att han hade order av befallningsmannen att den döda kroppen inte skulle bli uppskuren förrän guvernören beordrade det. Regementsfältskären ville då ge sig av men kornetten övertalade honom att gå med till likkistan. Locket togs av och kornetten såg att Lars Turassons hud var avskrapad eller riven vid tinningbenet, att vänstra ögat var blått och att det fanns en blå fläck mitt på hans bröst. Fältskären intygade samma skador, men han kunde inte avgöra vad Lars Turassons dött av.

”Dom 2 Epiph Begrofs Lars Turasson av Ellenberga, 5… år.” Denna lakoniska anteckning är det enda spår händelsen satt i Munka Ljungbys död- och begravningsbok.

Eftersom det fanns ett nådigt brev av den 4 januari 1714 om att sådana saker skulle behandlas och avgöras av ordinarie domstolar togs målet upp vid Norra Åsbo härads tingsrätt måndagen den 1 februari 1714. Brottet rubricerades ”dråp” eftersom det skett öppet, i vittnens närvaro, till skillnad från ”mord” som skedde i det fördolda. Både Johan Utter och Samuel Printz ställdes till svars.

Deras och vittnenas berättelser om händelseförloppet var tämligen samstämmiga och målet på så sätt skäligen okomplicerat. Vad som framkom har refererats ovan.

Den 2 februari 1714 var Kyndelsmässodag och alltså helgdag.

Dagen därpå, den 3 februari, var rätten redo att meddela sina beslut. Först konstaterade man att tinget verkligen var rätt forum för rannsakningen eftersom denna olyckliga händelse skett i kvarteret och inte i fält eller under flygande fanor.

Samuel Printz frikändes. Det framgick av vittnesmålen att han inte lagt hand på Lars Turasson vidare än att han stött omkull honom och att Lars Turasson efter det var frisk nog att ta en stav, hota Johan Utter med den och sedan gå till sin stuga.

Häradsrätten fann att Johan Utter i oträngt mål hade slagit Lars Turasson i huvudet med en stav så att han fallit i golvet och att ljusstaken då välts omkull så att ljuset slocknat. Rätten drog sedan, av skadorna på kroppen och av det myckna blodet på golvet och på skinntröjan som visats upp för rätten, slutsatsen att Lars Turasson medan ljuset var släckt fått de slag som orsakat huvudskadorna och att de ledde till hans död.

Änkan bad för Johan Utter och förklarade att hon tillgivit honom hans brott, men till ingen nytta. Johan Utter dömdes att ge liv för liv.

Den 3 april 1714 halshöggs Johan Utter på Östra Ljungby fälad. Han blev 22 år.

Det började med en träta om tre öre.

Här följer uppgifter om en del av de personer som förekommer i berättelsen om dråpet i Ellenberga.
Lars Turasson i Ellenberga gifte sig med all sannolikhet före 1688, då Munka Ljungbys kyrkoböcker börjar. Han hade troligtvis en syster, Elna Turasdotter, som var gift med Gudmund Persson i Ellenberga.
Lars hustru hette Bengta Åkesdotter och var född omkring 1666. Parets barn:

Inger, döpt den 2 juni 1689, bars till dopet av Maren Nils Ladufogdes, död den 9 november 1690
Inger, född den 26 oktober 1691
Sissa, döpt den 20 augusti 1693, död den 7 november 1755
Tyre, född den 24 maj 1696, bars till dopet av Nils Ladufogdes hustru, död den 4 februari 1749
Ture, döpt den 20 juli 1702
Sven, döpt den 27 mars 1704, bars av högvälborna frun på Skillinge
Nils, döpt den 1 mars 1708
Kierstina, döpt den 30 februari 1712
Lars avled alltså den 13 januari 1714. Hans änka, Bengta Åkesdotter, dog den 15 december 1726, 60 år gammal.

Äldsta dottern Inger Larsdotter, född den 26 oktober 1691, vigdes den 29 juni 1712 med drängen Jöns Pålsson från Skörpinge i Höja socken och har sannolikt flyttat dit. De har inte återfunnits i Munka Ljungbys kyrkböcker.

Dottern Sissa Larsdotter, döpt den 20 augusti 1693, gifte sig andra söndagen efter trefaldighet 1713 med drängen Per Jeppsson. De kom att bo i Tingberg. Deras barn:
Gunnil, döpt den 9 april 1714, begravd 18 söndagen efter trefaldighet samma år, enligt dödboken den 26 september, men i excerpterna kallad Lusse
Lusse, döpt den 9 oktober 1715, 17 söndagen efter trefaldighet
Lars, döpt den 23 februari 1718, Hans Eskilssons hustru i Ellenberga bar honom till dopet, död i lungsot den 11 april 1777 som åbo i Stora Tingberg
Per, döpt den 25 september 1720
Ola, född den 24 januari 1723
Bengta, född den 1 februari 1724
Jeppe, född den 29 juli 1729
Sven, född den 21 september 1731, död i feber den 12 mars 1755 som dräng hos Sven Hansson i Ellenberga
Tyre, född den 19 april 1734
Per Jeppsson i Stora Tingberg dog i lungsjuka den 23 mars 1749, 61 år gammal.
Änkan Sissa Larsdotter dog i feber den 7 november 1755.

Dottern Tyre Larsdotter, född den 24 maj 1696, vigdes fjärde söndagen efter trefaldighet 1716 med Hans Eskilsson från Ellenberga. I äktenskapet föddes barnen
Elna, döpt den 21 juli 1717, begravd den 12 januari 1718
Lars, döpt den 26 december 1718, bars av Per Jeppssons hustru i Tingberg
Kierstina, född den 20 oktober 1721
Elna, född den 14 augusti 1723
Eskil, född den 22 december 1725
Nils, född den 27 juli 1734, hemmadöpt, dopet konfirmerat i kyrkan den 4 augusti
Hustrun Tyre Larsdotter dog i bröstvärk den 4 februari 1749. Hennes make dog som inhysesman i Ellenberga den 22 december 1771. Han blev 84 år och dog av ”ålderdom”.

Ellenberga i november 2025. Foto: Henrik Nilsson

Den 25 september 1720 döptes ett ”oäkta” barn från Ellenberga och blev kallat Per. Moder till barnet var Hans Eskilssons syster Elna ”Kirstina” Eskilsdotter. Fadern blev tillsagd vara Tufve Nilsson ifrån Bolestad. Hans Eskilssons hustru Tyre i Ellenberga bar barnet. Det anmärkningsvärda i sammanhanget är att ”Modern Kirstina Eskilsdotter har varit gift i många år med Troed Svensson i Bender.” Var hon änka? Någon notering om makens död har inte återfunnits. Paret finns heller inte i födelseboksexcerpterna.

Övriga barn till Lars Turasson har inte återfunnits i vigselboken.

Per Pålsson i Pråmhuset

Per Pålsson, då i Ågård, och pigan Gunilla Nilsdotter vigdes den 25 november 1700, efter trolovning den 14 oktober. Någonting måste ha blivit fel i födelseboksexcerpterna. Enligt dessa döptes första barnet, dottern Bengta, den 23 mars 1702 och dog den 1 april 1728 som hustru till Sven Jönsson i Hunseröd. Enligt dödboksexcerpterna begrovs barnet Gunnil den 12 oktober 1702. Med tanke på att en senare dotter fick namnet Bengta verkar det sannolikt att den senare noteringen är riktig. I annat fall har rimligen den första Bengtan avlidit före 1708 och alls inte tjugo år senare. Vi får nöja oss med att paret fick en dotter 1702. Sedan följde
Nils, döpt den 26 maj 1704, begravd den 17 juli samma år
Johanna, döpt den 21 januari 1706
Bengta, döpt den 17 maj 1708, död den 4 oktober samma år
Per Pålssons hustru Gunilla i Pramhuset avled den 22 september 1731, 50 år gammal.
Några senare anteckningar om Per Pålsson har inte påträffats.

Gudmund Svensson i Ellenberga

Gudmunds hustru hette Lusse Jönsdotter och var född omkring 1681. Någon anteckning om vigsel finns inte i Munka Ljungbys kyrkböcker, varför man kan anta att de vigdes någon annanstans, sannolikt i Lusses hemsocken. I äktenskapet föddes barnen

Anna, döpt den 10 juli 1704, som bars till dopet av välborna fru baronessan på Skillinge med Lars Turasson som ett av dopvittnena, och som begrovs den 7 november 1714
Per, döpt den 23 september 1706, död den 6 november 1770 som inhysesman i Ellenberga av huvudvärk och bröstsjuka
Carina, döpt den 24 februari 1709, begravd den 21 november 1714
Man kan notera att de båda döttrarna dog med bara någon veckas mellanrum.
Den 13 mars 1710 begrovs Gudmund Svenssons hustru Lusse Jönsdotter, 29 år gammal. Den 18 december samma år gifte Gudmund om sig med pigan Ellina Sörensdotter. Några barn föddes inte i detta äktenskap. Andra hustrun avled den 23 oktober 1731, 60 år gammal. Någon notering om Gudmunds död har inte återfunnits.

Sonen Per Gudmundsson

Denne trolovades den 13 mars och vigdes den 13 april anno 1726 med pigan Gunilla Ingelsdotter i Ellenberga. Paret fick barnen
Jeppe, född den 11 oktober 1727
Sven, född den 20 juni 1728, död den 6 september samma år
Sven, född den 21 mars 1730
Lusse, döpt den 5 januari 1734
Ola, döpt den 15 maj 1740, död i koppor den 21 november 1750
Gudmund, döpt den 21 augusti 1743, död den 24 november samma år
Gudmund, född den 11 oktober 1747, död den 13 januari 1748
Gunilla Ingelsdotter dog i bröstsjuka den 30 juni 1770, 70 år gammal. Per Gudmundsson dog samma år, den 6 november 1770, som inhysesman i Ellenberga av huvudvärk och bröstsjuka

Jöns Jönsson i Ellenberga

Den 18 maj 1703 vigdes Jöns Jönsson och pigan Boel Andersdotter från Össjö by. Några barn till paret har inte påträffats i födelseboksexcerpterna. Boel dog, 44 år gammal, den 20 april 1720. Jöns Jönsson är möjligen identisk med den inhysesman i Ellenberga som dog den 28 januari 1740, 61 år gammal. Han kan också vara inhysesmannen som avled den 23 september 1737, 86 år gammal.

Sven Olsson i Ellenberga

Drängen Sven Olsson i Ellenberga gifte sig den 31 maj 1699 med änkan Anna Larsdotter, efter trolovning den 25 april. Sponsorer var Lars Turasson och Per Christensson i Össjö. Några barn fick inte paret, naturligt nog med tanke på hustruns ålder. Vem Anna varit gift med är mig obekant. Den 17 mars 1701 begrovs ”brodern Bengt” som tydligen bodde hos Sven Olsson. Han blev 30 år. Hustrun Anna Larsdotter begrovs den 20 november 1720. Om Sven Olssons död föreligger ingen uppgift i excerpterna.

Nämndeman Troed Andersson

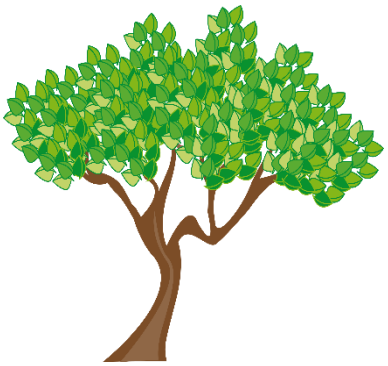
Troed var född 1651. Hans hustrus namn finns inte antecknat, vad jag har kunnat finna. Troed Andersson i Ebbarp fick en dotter, Anna, den 13 september år 1700, troligen identisk med det ”barn” som avled den 1 november samma år. Den 19 oktober 1702 döptes sonen John. En dotter som fick namnet Troen föddes den 12 februari 1717. Det är dock osäkert om det är samme Troed Andersson som avses.
Troed Andersson i Ebbarp dog den 25 september 1737.

Den femte årstiden.

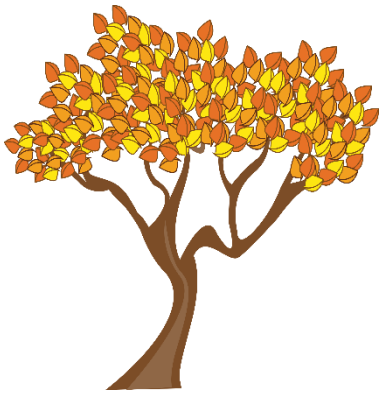
Årstider f y r a vi ha inalles hvarje år
Så är det sagdt och står i tryck därjämte,
Och dessa äro sommar och vinter, höst och vår,
Och så en årstid till, som är den f e m t e,
Och just om denna årstid i denna stund jag vill
Ett enkelt litet skaldekväde våga –
Jag tänker att de flesta ibland oss känna till
Den ljufva tiden, hvarom här är fråga.

Det är den tid af året, då inte det är vår
Och inte häller vinter det ses vara.
Då ännu ligga drifvor rundt om i skog och snår
Men kullarna ha börjat blifva bara, –
Då ena dagen himlen ses stråla hög och blå,
Den andra mörk och kulen han sig visar,
Och ängarne ha sippor och grönt att bjuda på
Och fjordarne ett par fots tjocka isar.

Den tid, då lunden ljuder ibland af fågellock,
Och då af rimfrost stundom täckes rutan;
Då än för varmt det kännes att gå i öfverrock,
Än åter allt för svalt att vara utan;
Då ömsom lärkan drillar sin ljufva drill i sky
Och Bore går i fjällen kring och lurar –
Då marken stundom piskas af häftig hagelby,
Än vattnas utaf sommarvarma skurar.

Den tid, då solen sprider ibland sin varma glöd
Och gjuter lif i ängens lilla tufva,
Men stackars lilla myran i drifvan får sin död,
Och människan får bröstkatarr och snufva –
Då bäcken börjar svälla, men ej får dansa fritt,
Då sol och drifvor brottas upp bland fjällen –
Då det vid middagstiden är tio grader blidt,
Men femton grader kyligt frampå kvällen.

Den tiden då naturen liksom förbryllad står
Och vet ej hvad den göra skall och råda,
Det är som sagdt, ej vinter och inte häller vår,
Det synes tydligt väga mellan båda.
Och ljus och mörker kämpa om hvem som segra må,
Och köld och värme ömsom stå och falla;
Och några krafter draga, och andra skjuta på.
Allt samman i en enda villervalla.

Den tiden, vill jag mena, är underlig ibland
Och litet oberäknelig därjämte,
Och årets fyra tider den liknar ej ett grand,
Jag därför henne kallat här ”den femte”
Att henne inrangerad bland årets tider få,
Det vet jag inte alls, om det skall lyckas,
Men för så vidt jag lefver, nog skall jag passa på
Då almanackan nästa gång skall tryckas
Gustaf Ulrik Schönberg, ur *Göstas visor och poem. Andra samlingen*, And. L. Löfströms förlag, Chicago 1911

Ulrik Gustaf (”Gösta”) Schönberg föddes 1844 i Järnskog. Han började sin bana som militär och ska även ha varit kamrer vid Koppoms bruk, innan han kom in i tidningsvärlden. Han var först vid *Nyaste Förposten* i Göteborg och därefter vid veckotidningen *Glunten*, innan han 1900–1907
var redaktör för *Arvika Nyheter*, en tidning som han också uppges ha ägt. Han kom senare till
Trollhättans Tidning och var vid sin bortgång 1927 bosatt i Upphärad.

Författarskapet: Gustaf Schönberg porträtteras i Iwan Schymans *Värmländska versmakare* (1969) och det berättas att han tidigt började skriva poem – och då under signaturen Gösta. Med sin ”lätta humor, dansande rytm och finurliga rim” blev dessa mycket populära. Han medverkade löpande i flera olika tidningar, såsom *Göteborgs Handels- och Sjöfartstidnings Veckoblad* och i veckotidningen *Allt för alla* som presenterade Schönbergs visor under en särskilt vinjett. I Amerika publicerades hans visor regelbundet i *Svenska Tribunen.*
Från 1881 och framåt samlade han ett antal av sina alster i bokform, varav den första var den 157-sidiga *Ljusglimtar från vindskammaren.* 1908 kom på Åkerlunds förlag mastodontverket *Kombineradt födelsedags- och namnsdagsalbum* : med verser för varje namn, som på 416 sidor innehöll just vad titeln antyder. I *Dagens Nyheters* minnesord (1927) beskrivs han som en efterföljare till Elias Sehlstedt; ”Något litterärt värde hade dikterna inte - - - Men visst är att med den fyndighet, det goda lynne och den lätthet att skaka versen ur ärmen som han ägde ha ”Göstas visor” roat tusentals läsare landet runt.”

Utgivna böcker:
Ljusglimtar från vindskammaren : Glada sånger av Gösta, samling 1–7. Göteborg. 1881–1888
Visor av Gösta, samling 1–5. Göteborg. 1896–1900
Nya visor af Gösta. Stockholm. 1903
Göstas samlade visor och poem, samling 1–2. Göteborg. 1907–1908
Kombineradt födelsedags- och namnsdagsalbum : med verser för varje namn. Göteborg 1908
Göstas samlade visor och poem : nya visor. Stockholm. 1921.

Författarporträtt sammanställt av Claes Åkerblom 2025
Föreningen Värmlandslitteratur - böcker om Värmland
Fotot av Gustaf Schönberg på framsidan är också hämtat därifrån.